

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi
minna.upola@vm.fi

VM111:00/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi tuloverolain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Rahastot on suljettava tosiasiallisesta johtopaikasta seuraavan yleisen verovelvollisuuden soveltamisen ulkopuolelle

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto tosiasiallista johtopaikkaa koskevaan HE-luonnokseen. Esityksen mukaisesti ulkomaisten yhteisöjen saattaminen Suomessa yleisesti verovelvolliseksi Suomessa sijaitsevan tosiasiallisen johtopaikan perusteella on joissakin tilanteissa perusteltua Suomen verotusoikeuden varmistamisen näkökulmasta. Esitys auttaa tavoittamaan tilanteet, joissa yhteisö on epäaidosti sijoittautunut toiseen valtioon ja toiminta on veronkierron luonteista.

FA huomauttaa kuitenkin, että esitys on ongelmallinen paitsi ennustettavuutensa myös mahdollisten Suomen kilpailukykyä heikentävien vaikutusten osalta. Erityisesti esitys on hyvin ongelmallinen monien ulkomaisten rahastojen kannalta. HE-luonnoksen mukaisessa muodossa laki tulisi aiheuttamaan tulkinnanvaraisuutta ja epäselvyyttä erityisesti suomalaisten toimijoiden hallinnoimien ulkomaisten rahastojen osalta siitä, synnytykö näille rahastoille tai jopa niiden osuudenomistajille veroseuraamuksia Suomessa, minkä lisäksi verotuksellisen asuinvaltion muutos voisi aiheuttaa veroseuraamuksia myös sijoittautumisvaltiossa. Tässä muodossa esitys tarkoittaa, että ulkomaisten rahastojen Suomessa tapahtuva hallinnointi ja johtaminen siirtyy ulkomaille, jotta epävarmuuksilta vältyttäisiin.

Rahastojen verotusta on juuri tuoreeltaan arvioitu (Eri sijoitusmuotojen verokohtelu, työryhmäraportti, valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018), minkä lisäksi asia tulee esille VM:n syksyllä 2020 työnsä aloittavassa mm. osinkoverotusta tarkastelevassa työryhmässä. Tässä vaiheessa ei ole mielekäästä tehdä muutoksia, jotka aiheuttavat epävarmuutta suomalaisten toimijoiden asemaan.

Tällä perusteella FA esittää, että UCITS- ja AIF-muotoiset rahastot tulee rajata johtopaikkasääntelyn soveltamisen ulkopuolelle. Perusteluina tälle esitämme seuraavaa:

1 Esitetty sääntely muodostaa ennakoimattoman veroriskin rahastojen johtamiseen ja hallinnointiin

On huomattava, että rahastojen osalta tosiasiallisen johtopaikan määrittelemineen on vaikeaa erilaisten rahastojen ja näiden hallintomallien moninaisuuden takia.

Rahastorakenteet voivat muodostua rahastosta, rahastoyhtiöstä tai vaihtoehtorahastojen hoitajasta, hallinnointiyhtiöstä, mahdollisesta salkunhoitoyhtiöstä sekä viimekätisesti perustajasta (ns. ”promoter” eli tavanomaisesti isompi finanssialan toimija), jonka alaisuudessa salkunhoitoyhtiö ja rahastoyhtiö toimivat. Nämä osapuolet voivat olla kaikki rekisteröityneitä eri valtioihin. Erityisesti AIF-rahastojen juridista muotoa ei ole rajattu, joten ennalta ei pysty mitenkään rajaamaan tilanteita, miten tosiasiallinen johtaminen käytännössä järjestetään.

Tilanteesta riippuen tosiasiallinen johtaminen voi tapahtua muun muassa rahaston hallituksessa (jos kyseessä on yhtiömuotoinen rahasto), rahastoyhtiön tai vaihtoehtorahastojen hoitajan hallituksessa, erillisen varainhoitoyhtiön hallituksessa, rahaston suurimpien omistajien toimesta (yhtiömuotoisissa rahastoissa voidaan pitää yhtiökokouksia tietyissä jurisdiktioissa), taikka ”promoterin” päättävissä elimissä. Yksin rakenteiden moninaisuudesta johtuen on miltei mahdotonta määritellä tosiasiallinen johtopaikka ennalta oikeusvarmuuden luovalla tavalla. Mikäli tosiasiallisen johtopaikan osalta jää epäselvyyttä, tarkoittaa tämä, että rahastolla ja mahdollisesti koko rahastorakenteella on Suomessa toimintansa kannalta hyvin suuri ja epätarkoituksenmukainen veroriski, jolla on vaikutus myös osuudenomistajien verotukseen.

Ehdotettu lainsäädäntö muodostaa ulkomaisille rahastoille ainakin kolmenlaisia veroriskejä, mikäli tosiasiallisen johtopaikan katsottaisiin olevan Suomessa:

- 1) Ulkomaisesta rahastosta voi tulla yleisesti verovelvollinen Suomeen, jolloin käytännössä sijaintivaltiossaan verovapaa rahasto joutuisi maksamaan Suomeen yhteisöveroa. Lopputulos on kestämaton lähtökohtaisesti verovapaaksi tarkoitettujen rahaston ja välillisesti sen osuudenomistajien kannalta.
- 2) Esityksen perusteella ei selviä yksiselitteisesti onko esityksellä tarkoitettu myös laajentaa Suomen verotusoikeus ulkomaisen rahaston jakamien tuottojen verotukseen (osuudenomistajien verotus).
- 3) Ulkomaisia verovaikutuksia voi aiheutua sekä ulkomaiselle rahastolle että ulkomaisille sijoittajille, jos rahaston verotuksellinen asuinvaltio muuttuu. Esimerkiksi tietyissä valtioissa on riskinä, että exit-verotus realisoituu rahaston verotuksellisen kotivaltion muuttuessa. Tämä riski on konkreettinen esimerkiksi Tanskan verosääntelyn perusteella. Tanskan verosääntelyn perusteella rahaston verotuksellisen asuinvaltion muutos saattaa myös merkitä sitä, että rahaston tulee jakaa tuottoja. Mikäli rahaston verotuksellinen asuinvaltio olisi Suomi, perisi Tanskan veroviranomainen Tanskaan rekisteröidyltä rahastoilta Tanskasta saaduista osinkotuotoista lähdeveroa. Lisäksi tanskalaisten yksityissijoittajien osalta rahastojen, joiden verotus on ns. minimum taxation, tuotto tai tappio saattaa verotuksessa realisoitua exit-verotuksen vuoksi, mikäli rahaston verotuksellinen kotipaikka vaihtuu.

Ulkomaisen sijoitusrahaston (UCITS) tai vaihtoehtorahaston (AIF) Suomessa mahdollisesti tapahtuva päätöksenteko ei saa johtaa siihen, että verotukselliseksi asuinvaltioksi katsottaisiin Suomi. Mikäli rahastojen johtaminen tai hallinnointi Suomesta käsin edes uhkaa altistaa veroriskeille, on päätöksenteko ja mahdollisesti koko rahaston hallinnointi siirrettävä Suomesta pois. Rahastoyhtiöiden sekä rahastojen jakelijoiden risikinottohalukkuus rahastoon tai sijoittajiin kohdistuvien veroriskien osalta on hyvin

alhainen. Mitkä tahansa veroseuraamukset olisivat helposti todella huomattavia sekä mahdolliset prosessit ja kiistat valtioiden välillä siitä, minne tosiasiallinen johtopaikka muodostuu, voivat helposti kestää vuosia. On selvää, ettei riskiä tällaisesta voida ottaa, vaan epävarmassa tilanteessa rahastojen hallinnoiminen rajan yli Suomesta käsin ei jatkossa ole todellinen vaihtoehto. Tällöin UCITS ja AIFM-direktiivien mahdollistamat toimintamallit koskien rahastojen rajan yli hallinnointia jäisivät toteuttamatta ainakin siten, että rahastoyhtiön sijoittautumismaaksi tulisi Suomi. Oman huomionsa ansainnee se, että jo yksin yleisestä verovelvollisuudesta seuraava hallinnollinen taakka aiheuttanee pyrkimyksen välttää yleinen verovelvollisuus rahastojen osalta.

Vaikka HE-luonnoksessa todetaan, että yleisen verovelvollisuuden muodostuessa Suomeen, saisi sijoitusrahasto TVL 20 a §:n edellytysten täytyessä verovapauden, on huomattava, että Suomesta käsin hallinnoidaan ja johdetaan myös rahastoja, jotka eivät täytä TVL 20 a §:n mukaisia edellytyksiä (tyyppiesimerkki näistä ovat yhtiömuotoiset SICAV-rahastot, jotka on Suomessa verotuksessa rinnastettu kotimaisiin osakeyhtiöihin sekä ulkomaiset instituutioille suunnatut rahastot, joissa osuudenomistajien lukumäärä ei useinkaan täytä Suomen edellyttämää 30 osuudenomistajan vähimmäismäärää). Suomen lainsäädännön mukainen rahastojen verokohtelu on useammassa keskeneräisessä tapauksessa Euroopan unionin tuomioistuimen tarkasteltavana. Suomi tunnustaa vain sopimusperusteisen rahaston, kun taas muualla maailmassa yhteisömuotoinen ja/tai trustimuotoinen rahasto on tyyppisempi rahastomuoto. Tämä omalta osaltaan johtaa nyt mainittuihin ongelmiin tosiasiallisen johtopaikan suhteen.

FA korostaa, että olisi täysin ennakoimaton ja kohtuuton lopputulos, jos vuosia käytössä olleet rahastojen hallinnointimallit altistavat itse rahastot ja niiden sijoittajat nyt verorasitukselle.

2 Rahastot eivät ole esitetyn sääntelyn kohde

HE-luonnoksen mukaan sääntelyn tavoitteet ovat seuraavia:

- Tavoite 1: *Esityksen tavoitteena on laajentaa Suomen verotusoikeutta sekä varmistaa, että riittävät siteet Suomeen omaavia yhteisöjä pidetään kotimaisina ja siten täällä yleisesti verovelvollisina. Tavoitteena on myös tältä osin turvata yhteisöverotuottojen kertyminen.*
- Tavoite 2: *Esityksen tavoitteena on myös parantaa Suomen lainsäädännön soveltuvuutta yhteisöjen kaksoisasujatilanteiden ratkaisemiseen sekä lisätä mahdollisuuksia ratkaista näitä tilanteita Suomen eduksi.*
- Tavoite 3: *Muutoksella pyrittäisiin myös estämään sekä rajoittamaan tilanteita, joissa yleinen verovelvollisuus Suomessa pyrittäisiin välttämään perustamalla yhtiö ulkomaille, vaikka sen omistus, johto ja toiminta olisivatkin kokonaan Suomessa.*

Näiden osalta FA esittää rahastoihin liittyen seuraavat huomiot:

Ensimmäisen tavoitteen osalta FA huomauttaa, että ulkomaiset rahastot eivät voi olla verotuottojen turvaamisen kannalta sekä verotusoikeuden laajentamisen kannalta

tarkoitettu kohde. Suomessakin kansallinen lähtökohta on, että kotimaisia rahastoja ei veroteta niiden saamista tuotoista. Rahastot ovat sijoitustuotteita ja välillisen sijoittamisen kohteita toimintavaltioissaan – tällaisia toimijoita ei ole missään tarkoitettu verotettavan vastaavalla tavalla kuin liiketoimintaa harjoittavia yhtiöitä. Tällöin näitä toimijoita ei voida myöskään kohdella samoin säännöin kuin muuta toimintaa harjoittavia yhtiöitä. Luonteeltaan erilaiseen, erityisen verokohtelun piirissä olevaan ja erityisesti säänneltyyn toimialaan, tulee soveltaa erityisiä sääntöjä, kuten jo nyt verotuksessa Suomessakin on toimintamalli.

Tavoitteen kolme osalta on todettava, ettei ulkomaisten rahastojen voida katsoa välttelevän yleistä verovelvollisuutta. Kotimaiset rahastot ovat verovapaita toimijoita TVL 20 a §:n edellytysten täytyessä ja vastaavasti myös ulkomaiset rahastot ovat verovelvollisuudesta vapaita. Lisäksi tällaisen rahaston osuudenomistajat voivat kaikki olla ulkomaisia. Ulkomailla toimivien rahastojen verotuksessa ei ole sellaista epäkohtaa, mikä olisi tarpeen korjata saamalla sellaiset yhtiöt, joiden *”omistus, johto ja toiminta olisivat kokonaan Suomessa”* Suomessa yleisesti verovelvollisiksi. Ulkomaiset rahastot toimivat aidosti toisessa valtiossa, eikä kyse ole tässä kuvatun kaltaisesta verojen välttelystä.

FA myös korostaa, että sääntelyn tavoitteena ei ole verottaa ulkomaisia rahastoja. Onkin jo nyt selvää, että HE-luonnoksen muodossa toteutuessaan muutos johtaa ulkomaisten rahastojen hallinnon uudelleen järjestämiseen verokohteluun liittyvien riskien välttämiseksi ja ettei yhdellekään ulkomaiselle rahastolle näin ollen tule syntymään yleistä verovelvollisuutta johtopaikan perusteella Suomeen. Esimerkkitapaus nykyisen esityksen kaltaisista vaikutuksista olisi, että esimerkiksi Tanskassa sijaitsevalle tanskalaisten kuluttajien omistamalle UCITS-rahastolle voisi muodostua Suomeen huomattava verorasitus pelkästään Suomessa tapahtuvan hallinnon tai johtamisen takia, esimerkiksi pelkästään sen takia, että rahaston säännöistä on päätetty Suomessa. Tällainen ei missään nimessä voi olla sääntelyn tarkoituksena.

Oman huomionsa ansaitsee se tosiasia, ettei esitysluonnoksen mukaisena toteutuva epävarmuus verokohtelusta tule lisäämään ulkomaisten toimijoiden ja sijoittajien kiinnostusta Suomeen sijoittautumista tai Suomeen sijoittamista kohtaan. Erityisesti koronaepidemian jälkeen toimintaympäristön ja verosääntelyn vakaus korostuvat entisestään. Tässä mielessä on tärkeää, että Suomi jatkossakin antaa niin kotimaisille kuin ulkomaisillekin tahoille viestin, että näitä koskeva sääntely- ja sijoitusympäristö on vakaalla pohjalla.

3 Ratkaisuna rahastojen sulkeminen tosiasiallisen johtopaikan soveltamisen ulkopuolelle

Ulkomaisia rahastoja koskevien ongelmien välttämiseksi FA pitää selvänä, että sekä UCITS- että AIF-rahastot on suljettava tosiasiallisen johtopaikan synnyttämän yleisen verovelvollisuuden ulkopuolelle. Tämä on tosiasia useissa Euroopan maissa, mukaan lukien keskeisimmät rahastokeskittymät Luxemburg ja Irlanti.

Esitysluonnoksessa rahastopoikkeuksen käyttämättä jättämistä on perusteltu seuraavilla seikoilla:

- 1) kilpailuvääristymät;
- 2) vähäiset riskit tosiasiallisen johtopaikan syntymiselle hallintomallien takia; ja
- 3) valtiontukiongelmat.

Näiden osalta FA huomauttaa seuraavaa:

Ensinnäkin FA korostaa edelleen, että eri rahastoilla on hyvin monenlaisia hallintomalleja. Esityksessä ei ole kuvattu, minkälaiset hallintomallit vähentäisivät riskiä tosiasiallisen johtopaikan muodostumista Suomeen, jättäen siten sääntelyn käytännön soveltamisen veroviranomaisten ratkaisukäytännön varaan. Ottaen huomioon juuri rahastojen hallintomallien moninaisuuden aiheuttaa tämä huomattavaa epävarmuutta rahastojen verokohtelun kannalta. Ei voida katsoa olevan mitään sellaisia vakiintuneita hallintomalleja, jotka nimenomaisesti huomioisivat tosiasiallisen johtopaikan muodostumista, ja edellä kuvatusti riskejä tosiasiallisen johtopaikan syntymisestä nimenomaan on olemassa. Riskit voidaan poistaa käytännössä selvästi ainoastaan sulkemalla sekä UCITS- että AIF-rahastot johtopaikkatarkastelun ulkopuolelle.

EU:n rahastosääntely on nimenomaisesti pyrkinyt viime vuosien aikana edistämään rahastojen rajan yli markkinointia ja hallinnointia. Esitetyn kaltainen uusi verosääntely nimenomaan aiheuttaisi kilpailuvääristymää, ja johtaisi kehitykseen, jossa rahastoliiketoiminta keskittyisi vielä entisestäänkin EU:ssa valtioihin, jotka eivät sovelle johtopaikkasääntelyä esimerkiksi nyt käsiteltävän poikkeuksen johdosta. Suomesta käsin on nykyisellään EU:n rahastosääntelyn perusteella mahdollista johtaa sekä hallinnoida ulkomaisia rahastoja, ja rahastoja koskevan poikkeuksen käyttöönotto ei muuttaisi ulkomaiden rahastojen osalta nykyistä oikeustilaa millään tavoin. Nykyinen oikeustila ei aiheuta kilpailuvääristymiä.

Valtiontukikysymykset eivät ole myöskään muodostaneet estettä niissä valtioissa, joissa rahastot on jo jätetty johtopaikkasääntelyn ulkopuolelle. Valtiontukien osalta on myös huomattava, ettei kyse ole valikoivasta toimenpiteestä siinä mielessä, jota valtiontukisääntelyssä tarkoitetaan: EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan valikoivuutta koskeva edellytys ei täyty, jos toimenpide on – siitä huolimatta, että yritys saa siitä etua – perusteltu sen järjestelmän luonteen tai yleisen rakenteen vuoksi, jossa sitä sovelletaan.¹ FA huomauttaa, että Suomessakin lähtökohtana on, ettei rahastoja veroteta itse niiden saamista tuotoista, lähtökohtaisesti rahastot ovat verovapaita. Tällaisia toimijoita ei ole missään tarkoitettu verotettavan vastaavalla tavalla kuin muunlaista liiketoimintaa harjoittavia yhtiöitä, jolloin näitä toimijoita ei voida myöskään kohdella samoin säännöin kuin muuta toimintaa harjoittavia yhtiöitä, eikä näin yleisesti meneteläkään. Luonteeltaan erilaiseen, erityisen verokohtelun piirissä olevaan ja erityisesti säänneltyyn toimialaan, tulee soveltaa erityisiä sääntöjä, kuten jo nyt verotuksessa Suomessakin sovelletaan. Verojärjestelmille on yleisesti ominaista kaikkialla, ettei rahastoihin kohdisteta verorasitusta, jolloin esitetyn poikkeuksen ottaminen lakiin ei

¹ Mikko Alkio & Olli Hyvärinen: Valtiontuet (2016), s. 131

poikkea siitä, mikä yleisesti on verojärjestelmän luonteen mukaista Suomessa tai muuallakaan.²

4 Rahastorakenteista ja rahastojen hallinnoimisesta sekä kansainvälisestä keskittymisestä

Erityisesti rahastoliiketoiminnan osalta on huomattava liiketoiminnan rakenne ja sääntelytausta. UCITS ja AIF-rahastoja ja rahastoyhtiöiden toimintaa säännellään EU-sääntelyllä sekä EU-direktiivejä implementoivalla kansallisella lainsäädännöllä. EU:n rahastosääntelyn yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut luoda sijoitustuote, joka perustuu EU-tasoiseen sääntelyyn kansallisen sääntelyn sijasta, taaten tehokkaamman ja yhdenmukaisen sijoittajansuojan, ja ollen näin paitsi instituutiosijoittajille, myös laajalti kulluttajille suunnattu sijoitustuote. Tämän lisäksi tavoitteena on ollut parantaa eurooppalaisten rahastojen kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla. Vuonna 2009 hyväksytyllä UCITS IV-direktiivin tarkoitus on ollut nimenomaisesti parantaa EU:n sijoitusrahastomarkkinoiden toimintaa ja tehostaa UCITS-rahastojen rajat ylittävää markkinointia ja hallinnointia koskevien säännösten toimivuutta ja siten lisätä kilpailua rahastojen osalta. Yksi UCITS IV-direktiivin tuoma keskeinen muutos oli rahastojen rajan yli hallinnoinnin mahdollistaminen siten, että rahastoyhtiö voi hallinnoida myös toisessa EU-valtiossa sijaitsevia UCITS- ja AIF-rahastoja. Vastaavat tavoitteet on myös vaihtoehtorahastojen hoitajia sääntelevällä AIFM-direktiivillä.

Viimeisten vuosien aikana EU:n sisällä onkin tapahtunut muutos kohti sitä, että rahastoja paitsi myydään enenevässä määrin rajat ylittävästi, niin niitä myös hallinnoidaan ja johdetaan rajat ylittävästi. Kansainvälisten toimijoiden rahastoliiketoiminta on enenevässä määrin keskittynyt, ja Euroopassa keskittymistä on tapahtunut erityisesti Luxemburgiin sekä Irlantiin. Keskittymistä on tapahtunut Suomenkin, ja Suomesta käsin hallinnoituja rahastoja myydään täältä ulkomaillekin. Suomessa myös hallinnoidaan esimerkiksi muissa Pohjoismaissa sijaitsevia rahastoja. Oman huomionsa ansaitsee se, että ennen vuotta 2014 Suomeen ei ollut mahdollista perustaa muita säänneltyjä rahastoja kuin sijoitusrahastoja ja erikoissijoitusrahastoja. Tällöin vaihtoehtorahastoja perustettiin ulkomaille esim. Luxemburgiin.

Toteutuessaan ehdotus merkitsisi Suomen aseman merkittävää heikkenemistä rahastoliiketoiminnan sijoittautumismaana. Direktiivien mahdollistama rahastojen rajan yli hallinnointi ei käytännössä olisi jatkossa kaikkien maiden rahastojen osalta todellinen vaihtoehto Suomen kansallisen verosääntelyn vuoksi. Rahastoliiketoiminnan kannalta

² Tätä omalta osaltaan korostaa esimerkiksi komission tiedonannon valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen, osion ” Järjestelmän luonteen tai taloudellisen rakenteen perusteella tehtävät poikkeukset”, kohta 25. ”On selvää, että voitoista ei voida kantaa veroa, jos toiminnasta ei saada voittoa. On näin ollen verojärjestelmän luonteen mukaisesti perusteltua, että säätiöiden tai yhdistysten kaltaiset voittoa tavoittelemattomat yritykset on nimenomaisesti vapautettu tuloverosta, jos niiden toiminnasta ei saada varsinaista voittoa. Verojärjestelmän luonteella voidaan perustella myös sitä, että osuuskunnat, joiden voitot jaetaan jäsenten kesken, eivät maksa veroa osuuskunnan tasolla, kun veron maksu on osuuskunnan jäsenten vastuulla.”

olisi täysin ennakoimatonta ja kohtuuton lopputulos, jos vuosia käytössä olleet rahastojen hallintamallit altistavat itse rahastot ja niiden sijoittajat nyt verorasitukselle.

Rahastojen sijoittautumispäätökseen vaikuttaa moni tekijä. Jo nykyisellään suomalaisen rahastosääntelyn kilpailukyky on heikko Euroopan tasolla, mikä on johtanut siihen, että rahastoja perustetaan suotuisamman sääntelyn valtioihin. Tällaisissa tapauksissa myös osa rahaston arvoketjun toimijoista ja palveluntarjoajista operoivat sijoittautumisvaltiossa, mutta strateginen johto ja salkunhoito on saatettu pitää Suomessa. Tällaisen rahaston rekisteröinti-, verotus- ja toimintavaltioissa ei ole ristiriitaa. Rahasto todella toimii toisessa valtiossa. Sillä, että joissain tapauksissa rahastojen ylin johto ja/tai päätöksenteko on Suomessa, vaikka rahasto olisikin sijoittautunut muualle, on Suomelle ainoastaan positiivisia vaikutuksia (ylimmän johdon verovelvollisuus, Suomen näkökulman huomioiminen jne.).

5 Erityisesti HE-luonnoksen vaikutuksista kotimaiseen rahastoliiketoimintaan

Hallituksen esitysluonnoksessa ei lainkaan perustella uudistuksen hyötyjä suomalaiselle yhteiskunnalle eikä arvioida muutoksen myötä mahdollisesti odotettavissa olevien verotulojen määrää.

Rahastojen osalta on välttämätöntä, että ulkomaisille rahastoille synny yleistä verovelvollisuutta Suomeen. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ylintä johtoa siirretään pois Suomesta yleisen verovelvollisuuden uhatessa Suomessa hallinnoituja ulkomaisia rahastoja. Lopputuloksena on, ettei verotuloja tällaisista ulkomaisista rahastoista saada, koska rahastoliiketoiminta sijoittuu Suomen ulkopuolelle ja Suomi menettää nämä verotulot. Tämän lisäksi hallinnointi- ja varainhoitoyhtiöiden toimintoja ja korkean profiilin työpaikkoja organisoidaan uudelleen, minkä seurauksena todellisuudessa menetettäisiin verotuloja.

Kuten esitysluonnoksessa kansainvälisessä vertailussa tuodaan esiin, EU:ssakin useat valtiot ovat ottaneet käyttöön rahastoja koskevia poikkeuksia. Huomattavaa on, että EU:ssa rahastokeskittymänä toimivien Irlannin sekä Luxemburgin kansallisista lainsäädännöistä löytyy molemmista tosiasiallista johtopaikkaa koskeva poikkeus nimenomaan rahastoja koskien (sekä UCITS- että AIF-rahastot). Suomessa nyt hallinnoitujen ulkomaisten rahastojen kannalta hallinnoinnin / johtamisen keskittyminen jatkossa näihin valtioihin onkin todennäköistä. Lisäksi on huomattava se tosiasia, että myös suomalaisten rahastojen hallinnointi voi siirtyä tällaiseen valtioon, mikäli useissa maissa rahastoja myyvät toimijat haluavat jatkossakin keskittää kaikkien rahastojen hallinnoinnin yhteen valtioon (hallinnollisten kulujen minimoimiseksi). Suomalaisiakin rahastoja hallinnoidaan jo nyt keskitetysti esimerkiksi Ruotsista käsin ja Suomessa markkinoidaan jo nykyisellään paljon ulkomaisia rahastoja. Muutoksen myötä on erityäin todennäköistä, että jatkossa Suomessa myytäisiin etenkin eurooppalaisiin rahastokeskittymiin Luxembourgiin ja Irlantiin rekisteröityneitä rahastoja enenevässä määrin tai suomalaisia rahastoja hallinnoitaisiin toisesta maasta käsin.

Lähetämme erillisessä liitteessä tiedoksi valtiovarainministeriölle ulkomaisten rahastojen hallinnointiin liittyviä tunnuslukuja ja palkkiotuottoja Suomessa. Nämä tiedot ovat

salassa pidettäviä julkisuuslain 24.1 §:n 20 kohdan (yksityinen liikesalaisuus) perusteella.

6 Esityksen vaikutukset yritysten ja rahastojen sijoittajien/omistajien verotukseen

Esityksessä ei avata sitä, mikä mahdollisesti olisi esityksen vaikutus Suomessa yleisesti verovelvolliseksi johtopaikan perusteella katsottavien toimijoiden voitonjaon verotukseen, tai onko näitä vaikutuksia ylipäättäen. Tältäkin osin HE-luonnosta on syytä selkeyttää ts. lausua selkeästi, että HE:llä ei ole tarkoitus muuttaa Suomessa yleisesti verovelvolliseksi esityksellä katsottavien ulkomaisten rahastojen sijoittajien verotusta.

Ehdotetun tuloverolain 9 §:n mukaan ”*Mitä muussa tuloverolainsäädännössä on säädetty suomalaisten yhteisöjen osalta, sovelletaan edellä 1 momentin 1 kohdassa ja 8 momentissa tarkoitettuihin ulkomaisiin yhteisöihin*”. FA toivoo esitykseen täsmennettävän, tarkoitetaanko tällä myös sitä, että esimerkiksi tällaisen ulkomaisen yhteisön jakama osinko katsottaisiin jatkossa Suomesta saaduksi tuloksi TVL 10 §:n perusteella sekä sitä, miten esimerkiksi ennakkoperintälaki ja lähdeverolaki soveltuisivat tässä yhteydessä.

Mikäli esityksellä on tarkoitettu vaikuttaa myös ulkomaisten rahastojen voitonjaon verotukseen Suomessa, on ulkomaisten sijoittajien (ulkomaisten rahastojen hallinnointiliiketoiminnan epävarmuustekojöiden lisäksi) osalta uhkana epävarma sekä monimutkainen verotusympäristö. Tämä ei todellakaan lisää Suomesta hallinnoitujen rahastojen houkuttelevuutta, vaan tekee liiketoiminnan harjoittamisen Suomessa mahdottomaksi.

7 Muita huomioita esitykseen

Tosiasiallinen johtopaikka tarkoittaa hyvin eri asioita erilaisissa yrityksissä ja hallintorakenteissa. Tosiasiallinen johtopaikka pitäisi määritellä HE:ssä selkeästi ja objektiivisin kriteerein. Tarkastelu väistämättä johtaa myös tapauskohtaiseen arviointiin ja esimerkiksi rajat ylittävästi toimivien konserniyhtiöiden kannalta voi muodostua hallinnollisesti hyvin raskaaksi. FA katsoo, että tosiasiallisen johtopaikan tunnusmerkkejä tulee vielä selkiyttää nykyisestä, FA yhtyy tältä osin EK:n ja Keskuskauppakamarin antamiin lausuntoihin.

FA myös katsoo, että esityksen voimaantuloa tulee lykätä siirtymäsäännöksiin. Luonnoksen mukaisesti toteutettuna lakiesityksellä voisi olla yllättäviä vaikutuksia verovelvollisiin. Jotta oikeudellista varmuutta saadaan, joudutaan esimerkiksi hankkimaan ennakkoratkaisuja Verohallinnolta. On huomattava, että nopeimmillaankin Verohallinnon ennakkoratkaisumenettely KHO:een vie noin vuodesta kahteen vuotta ja vaatii ylimääräisiä resursseja kaikilta osapuolilta. Varman ja kestäväen toimintaympäristön luomiseen tuleekin varata riittävän pitkä siirtymäaika ennen kuin säännöksiä ryhdytään soveltamaan ja tästä syystä FA esittää viiden vuoden siirtymäaika, jonka aikana toimijat ehtivät selvittää uuden sääntelyn vaikutukset huolella.

Esityksessä ei myöskään ole ehdotettu, kuten esim. Iso-Britannian ja Norjan sääntely sisältää, säännöstä, jonka mukaan yleinen verovelvollisuus Suomessa lakkaisi silloin, jos tosiasiallisen johtopaikan perusteella yleisesti verovelvollinen yhteisö kuitenkin katsotaan verosopimuksen mukaan toisessa valtiossa asuvaksi. Tästä puutteesta aiheutuu epäselvyyttä kolmannelta valtiosta saatavien tulojen verotukseen ts. mitä verosopimusta niihin tulisi soveltaa. Esimerkiksi jos luxemburgilainen rahasto katsotaan Suomessa yleisesti verovelvolliseksi ja ko. rahasto saa osinkoja ja/tai korkoja esim. Saksasta, joudutaan miettimään, sovelletaanko näihin tuloihin Suomi-Saksa vai Luxembourg-Saksa verosopimusta. Tällä on käytännön merkitys, jos ko. verosopimuksissa on esimerkiksi erilaiset lähdeveroprosentit (olettaen, että lähdevaltio verosopimusta soveltaa). Ottaen huomioon, että epätietoisuus voi kestää vuosia, on tilanne myös tältä kannalta kestävä.

8 Yhteenveto

HE-luonnos on monelta osin epäselvä - erityisesti tosiasiallisen johtopaikan määrittelyjen osalta - ja jättää tulkinnalle avoimeksi monia sekä rahastojen hallinnointiyhtiöiden että rahastojen jakelijoiden sekä rahastosijoittajien kannalta keskeisiä verokysymyksiä. Tällaisenaan HE todennäköisesti vaikuttaa Suomen kilpailukykyyn rahastojen hallinnoinnin osalta nyt ja jatkossa. Se myös lamaannuttaa markkinat niiden rahastojen osalta, joiden verostatus jollakin perusteella on epäselvä tai tulkinnanvarainen. Lisäksi myös täysin yllättäviä veroseuraamuksia voi olla odotettavissa (esimerkiksi exit tax rahaston rekisteröintivaltiossa). Edellä mainituilla perusteilla riittävä siirtymäaika uudelle sääntelylle on tarpeen.

Ulkomaisten rahastosijoittajien osalta HE-luonnos jättää täydellisen epävarmuuden tulevastakin verokohtelusta (joka perustuisi rahaston yleiseen verovelvollisuuteen Suomessa). Tältä osin tilanne on kestävä.

Edellä kuvatun epävarmuustilan estämiseksi rahastot on jätettävä HE:n ulkopuolelle siten, että poikkeussäännöksellä todetaan, että UCITS- ja AIF-rahastot ovat esitetyn sääntelyn ulkopuolella.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi